

This product is for the professional painting of vehicles only after reference to the manufacturer's data sheet.

KÄYTTÖTURVALLISUUSTIEDOTE

1. Kemikaalin ja sen valmistajan, maahantuojaan tai muun toiminnanharjoittajan tunnistustiedot

Tuotteen nimi ja/tai koodi : **Hardener Epoxy Primer**

Valmistaja : Akzo Nobel Car Refinishes bv
Rijksstraatweg 31
2171 AJ Sassenheim
The Netherlands
Phone: +31 (0)71 308 6944
http://www.lesonal.com

Yrityksen hätänumero : + 31 (0)71 308 6944

2. Koostumus ja tiedot aineosista

Aineet, joista on haittaa terveydelle tai ympäristölle vaarallisista aineista annetussa direktiivissä 67/548/ETY tarkoitetulla tavalla

Kemiallinen nimi*	CAS-nro	%	EY-numero	Luokitus
polyaminoamidi Ksyleeni	1330-20-7	25 - 50 25 - 50	215-535-7	Xi; R41 R10 Xn; R20/21 Xi; R38
Butan-1-oli	71-36-3	10 - 25	200-751-6	R10 Xn; R22 Xi; R37/38, R41 R67
Etyylibentseeni	100-41-4	2.5 - 10	202-849-4	F; R11 Xn; R20
2,4,6-tris(Dimetyyliaminometyyli)fenoli	90-72-2	2.5 - 10	202-013-9	Xn; R22 Xi; R36/38
3-Aminopropyylitrietoksisilaani	919-30-2	1 - 2.5	213-048-4	Xn; R22 C; R34
Katso ylläolevien R-lausekkeiden täydellinen teksti kohdasta 16				

Haitalliseksi tunnetut pitoisuudet, mikäli saatavissa, on lueteltu osassa 8.

3. Vaarallisten ominaisuuksien kuvaus

Valmiste on direktiivin 1999/45/EY ja sen lisäysten mukaan vaaralliseksi luokiteltu.

Luokitus : R10
Xn; R20/21/22
Xi; R37/38, R41

Fysikaaliset ja kemialliset vaarat : Syttyvää.

Terveysvaarat ihmiselle : Terveydelle haitallista hengitettynä, joutuessaan iholle ja nieltynä.
Ärsyttää hengityselimiä ja ihoa.
Vakavan silmävaurion vaara.

4. Ensiapuohjeet

Ensiapuohjeet

Yleiset : Kaikissa epävarmoissa tapauksissa tai oireiden jatkuessa on hakeuduttava lääkärin hoitoon. Älä koskaan anna mitään tajuttomalle henkilölle suun kautta.

Hengitys : Siirrä raittiiseen ilmaan. Pidä henkilö lämpimänä ja levossa. Jos henkilö ei hengitä tai hengitys on epäsäännöllistä tai esiintyy hengityspysähdyksiä, koulutetun henkilön tulisi antaa tekohengitystä tai happea. Älä anna mitään suun kautta. Tajuton henkilö on asetettava kylkiasentoon ja hänelle on haettava heti lääkärinapua.

Ihokosketus : Riisu saastuneet vaatteet ja kengät. Pese iho huolellisesti saippualla ja vedellä tai käytä sopivaksi todettua ihonpuhdistusainetta. Älä käytä liuottimia tai ohenteita.

- Roiskeet silmiin** : Tarkista onko piilolinssijä ja poista ne. Huuhtelee VÄLITTÖMÄSTI silmiä juoksevalla vedellä ainakin 15 minuutin ajan silmät auki.
- Nieleminen** : Jos ainetta on nieltä, hakeuduttava heti lääkärin hoitoon ja näytettävä tämä pakkaus tai etiketti. Pidä henkilö lämpimänä ja levossa. Älä oksennuta.

5. Ohjeet tulipalon varalta

- Sammutusaineet** : Suositus: alkoholinkestävä vaahto, CO₂, jauheet, vesiruisku. Ei saa käyttää: vesisuihku.
- Suosituks** : Palaessa muodostuu tiheää, mustaa savua. Altistuminen hajoamistuotteille voi olla terveydelle haitallista. Sopivaa hengityslaitteita saatetaan tarvita. Jäähdytä tulelle altistuneet säiliöt vedellä. Älä päästä sammutusvesiä viemäreihin tai vesistöihin.

6. Ohjeet onnettomuuspäästöjen varalta

- Ohjeet henkilövahinkojen estämiseksi** : Poista sytytyslähteet ja tuuleta tila. Vältä höyryn tai sumun hengittämistä. Katso osissa 7 ja 8 lueteltuja suojoimenpiteitä.
- Vuoto** : Kerää läikkyneet kemikaali säiliöön palamattomalla absorboivalla aineella, kuten hiekalla, mullalla, vermikuliitilla tai piimaalla, ja toimita säiliö hävitettäväksi paikallisten määräysten mukaisesti (katso osaa 13). Ei saa päästää viemäreihin tai vesistöihin. Puhdistukseen suositellaan käytettäväksi pesuainetta. Liuottimien käyttöä on vältettävä. Jos tuote saastuttaa järviä, jokia tai viemäreitä, siitä on ilmoitettava viranomaisille paikallisten määräysten mukaisesti.

Huomautus: Kohdassa 8 on tietoja henkilökohtaisista suojaamista ja kohdassa 13 on tietoja jätteen hävittämisestä.

7. Käsittely ja varastointi

- Käsittely** : Höyryt ovat ilmaa raskaampia ja saattavat levitä lattioita pitkin. Höyryt saattavat muodostaa räjähtäviä seoksia ilman kanssa. Syttyvien tai räjähtävien höyryjen muodostuminen ilmassa on estettävä ja on vältettävä höyrypitoisuuksia, jotka ylittävät haitalliseksi todetun pitoisuuden raja-arvot.
- Tuotetta saa lisäksi käyttää vain alueilla, joilla ei ole avotulta tai muita sytytyslähteitä. Sähkölaitteet on suojattava asianmukaisen standardin mukaisesti.
- Purkaaksesi siirron aikana syntyvän staattisen sähkövarauksen, maadoita tynnyri kytkemällä vastaanottosäiliöön maadoitusjohdolla. Käyttäjillä on oltava antistaattiset jalkineet ja vaatteet, ja lattioiden on oltava sähköä johtavaa materiaalia.
- Säilytettävä tiiviisti suljettuna. Suojattava kuumuudelta, kipinöiltä ja avotulelta. Ei saa käyttää kipinöiviä työkaluja.
- Varottava kemikaalin joutumista iholle ja silmiin. Vältettävä valmisteen käytön aikana muodostuvan pölyn, hiukkasten tai sumun hengittämistä. Vältettävä hiekoituspölyn hengittämistä.
- Syöminen, juominen ja tupakointi tulisi kieltää alueella, jossa tätä materiaalia käsitellään, varastoidaan tai jalostetaan. Työntekijöiden tulisi pestä kädet ja kasvot ennen syömistä, juomista ja tupakointia.
- Pue päällesi asianmukaiset henkilökohtaiset suojarusteet (katso osiosta 8).
- Ei saa koskaan tyhjentää paineella. Säiliö ei ole paineastia. Säilytä aina säiliöissä, jotka on valmistettu samasta aineesta kuin alkuperäinen säiliö.
- On noudatettava työterveys- ja työsuojelulainsäädäntöä.
- Varastointi** : Säilytettävä paikallisten säännösten mukaisesti. Huomioi etiketissä olevat varoitukset. Säilytä viileässä ja hyvin ilmastoidussa paikassa poissa epäyhenteensopivien materiaalien ja sytytyslähteiden lähetyviltä.
- Säilytettävä erillään: hapettavia aineita, voimakkaat alkalit, voimakkaat hapot. Tupakointi kielletty. Luvaton käyttö on estettävä. Avatut säiliöt on suljettava huolellisesti uudelleen ja pidettävä pystysuorassa vuotojen estämiseksi. Ei saa tyhjentää viemäriin..

8. Altistumisen ehkäiseminen ja henkilönsuojaimet

- Tekniset toimenpiteet** : Varusta kohde asianmukaisella ilmastoinnilla. Käytännön tilanteen ja mahdollisuuksien mukaan tämä tulisi toteuttaa käyttämällä kohdepoistoa ja hyvää yleistä kaasujen poistoa. Jos nämä toimenpiteet eivät riitä pitämään hiukkasten ja liuotinhöyryjen pitoisuuksia haitalliseksi tunnetun pitoisuusrajan alapuolella, on käytettävä sopivia hengityksensuojaimia.

<u>Ainesosan nimi</u>	<u>HTP -raja-arvot</u>
Ksyleeni	Työterveyslaitos (Suomi, 3/2002). Iho STEL: 440 mg/m ³ 15 minuutti/minuutit. Muoto: Kaikki lomakkeet STEL: 100 ppm-arvo 15 minuutti/minuutit. Muoto: Kaikki lomakkeet TWA: 220 mg/m ³ 8 tunti/tunnit. Muoto: Kaikki lomakkeet TWA: 50 ppm-arvo 8 tunti/tunnit. Muoto: Kaikki lomakkeet
Butan-1-oli	Työterveyslaitos (Suomi, 3/2002). Iho STEL: 230 mg/m ³ 15 minuutti/minuutit. Muoto: Kaikki lomakkeet STEL: 75 ppm-arvo 15 minuutti/minuutit. Muoto: Kaikki lomakkeet TWA: 150 mg/m ³ 8 tunti/tunnit. Muoto: Kaikki lomakkeet TWA: 50 ppm-arvo 8 tunti/tunnit. Muoto: Kaikki lomakkeet STEL: 230 mg/m ³ 15 minuutti/minuutit. Muoto: Kaikki lomakkeet STEL: 75 ppm-arvo 15 minuutti/minuutit. Muoto: Kaikki lomakkeet TWA: 150 mg/m ³ 8 tunti/tunnit. Muoto: Kaikki lomakkeet TWA: 50 ppm-arvo 8 tunti/tunnit. Muoto: Kaikki lomakkeet
Etyylibentseeni	Työterveyslaitos (Suomi, 3/2002). Iho STEL: 800 mg/m ³ 15 minuutti/minuutit. Muoto: Kaikki lomakkeet STEL: 200 ppm-arvo 15 minuutti/minuutit. Muoto: Kaikki lomakkeet TWA: 220 mg/m ³ 8 tunti/tunnit. Muoto: Kaikki lomakkeet TWA: 50 ppm-arvo 8 tunti/tunnit. Muoto: Kaikki lomakkeet
3-Aminopropyylitrietoksisilaani	Työterveyslaitos (Suomi, 3/2002). STEL: 55 mg/m ³ 15 minuutti/minuutit. Muoto: Kaikki lomakkeet STEL: 6 ppm-arvo 15 minuutti/minuutit. Muoto: Kaikki lomakkeet TWA: 28 mg/m ³ 8 tunti/tunnit. Muoto: Kaikki lomakkeet TWA: 3 ppm-arvo 8 tunti/tunnit. Muoto: Kaikki lomakkeet

Henkilökohtaiset suojaimet

- Hengityselimet** : Jos työntekijät altistuvat haitalliseksi todettua pitoisuusrajaa suuremmille pitoisuuksille, on käytettävä hyväksytyjä hengityksensuojaimia.
- Iho ja vartalo** : Työntekijöiden on käytettävä luonnonkuiduista tai korkeita lämpötiloja kestävästä synteettistä kuiduista valmistettua antistaattista vaatetusta.
- Kädet**
- Käsineet** : Pitkäaikaisessa tai toistuvassa käytössä on käytettävä seuraavantyyppisiä käsineitä:
- Suosittelaa: foil, fluor rubber
Voidaan käyttää: nitrile rubber, butyl rubber, neoprene
Ei suositella: PVC

Suojavoiteet saattavat auttaa suojaamaan kemikaalille alttiina olevia ihoalueita, mutta niitä ei saa koskaan levittää altistumisen jälkeen.

Suositus tätä tuotetta käsiteltäessä käytettävästä käsinetyypistä tai tyypeistä perustuu seuraavasta lähteestä saatuun tietoon:

Käyttäjän on tarkistettava, että tämän tuotteen käsittelyyn valittava käsine on tähän tarkoitukseen sopivin ottaen huomioon käyttäjän riskiarviossa esitetyt erityiset käyttöehdot.

- Silmät** : Käytettävä silmiensuojainta, joka on suunniteltu suojaamaan nesteroiskeilta.

Ympäristöaltistuksen valvonta

Ei saa päästää viemäriin tai vesistöihin.

9. Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

- Olomuoto** : Nestemäinen.
- Leimahduspiste** : Suljettu kuppi: 22°C (71.6°F).
- Viskositeetti** : Kinemaattinen: 109.529 cSt
- Suhteellinen tiheys** : 0.913 (Vesi = 1)
- Höyryn tiheys** : Suurin tunnettu arvo on 3.7 (Ilma = 1) (Ksyleeni). Painotettu keskiarvo: 3.3 (Ilma = 1)
- Alempi räjähdysraja** : Suurin tunnettu vaihteluväli on Pienempi: 1.4% Ylempi: 11.3% (Butan-1-oli)
- Liukoisuus** : Liukenee osittain mihin: kylmä vesi.

10. Stabiilisuus ja reaktiivisuus

Stabiili suositelluissa säilytys- ja käsittelyolosuhteissa (katso osaa 7).

Vaaralliset hajoamistuotteet: hiilimonoksidi, hiilidioksidi, savusta, typen oksideja.

Voimakkaiden lämpöä kehittävien reaktioiden estämiseksi säilytettävä erillään seuraavista aineista: hapettavia aineita, voimakkaat alkalit, voimakkaat hapot.

11. Terveysvaikutuksiin liittyvät tiedot

Itse valmisteesta ei ole saatavilla tietoa. Valmiste on arvioitu vaarallisia valmisteita koskevan direktiivin 1999/45/EY mukaisen tavanmukaisen menettelyn mukaan ja sen myrkyllisyys on luokiteltu vastaavasti. Luvuissa 2 ja 15 on lisätietoja.

Altistuminen haitalliseksi tunnetun pitoisuuden raja-arvoksi ilmoitettua määrää suuremmille määrille aineen liuotinhöyryjä voi aiheuttaa haitallisia terveysvaikutuksia, kuten limakalvojen ja hengityselinten ärsytystä sekä munuaisten, maksan ja keskushermoston vaurioita. Liuottimilla voi olla edellä mainittuja vaikutuksia, jos ne imeytyvät ihon läpi. Oireita ja merkkejä ovat päänsärky, huimaus, väsymys, lihasheikkous, uneliaisuus ja ääritapauksissa tajunnan menetys. Toistuva tai pitkäaikainen valmisteen koskettaminen voi poistaa ihon luonnollista rasvaa, mikä voi aiheuttaa ei-allergista kosketusihottumaa ja imeytymistä ihon läpi. Silmiin roiskunut liuos voi aiheuttaa ärsytystä ja parantuvan vaurion.

12. Tiedot kemikaalin vaarallisuudesta ympäristölle

Itse valmisteesta ei ole saatavilla tietoa.
Ei saa päästää viemäriin tai vesistöihin.

Valmiste on arvioitu käyttäen vaarallisia valmisteita koskevan direktiivin 1999/45/EY sopimuksenvaraista menetelmää eikä sitä ole luokiteltu ympäristölle vaaralliseksi.

Ekotoksisuus

Tuotteen/aineesosan nimi

Ksyleeni

Laji

Oncorhynchus mykiss (LC50)

Oncorhynchus mykiss (LC50)

Lepomis macrochirus (LC50)

Lepomis macrochirus (LC50)

Lepomis macrochirus (LC50)

Pimephales promelas (LC50)

Butan-1-oli

Daphnia magna (EC50)

Lepomis macrochirus (LC50)

Pimephales promelas (LC50)

Pimephales promelas (LC50)

Pimephales promelas (LC50)

Etylibentseeni

Daphnia magna (EC50)

Daphnia magna (EC50)

Selenastrum capricornutum

(EC50)

Oncorhynchus mykiss (LC50)

Pimephales promelas (LC50)

Poecilia reticulata (LC50)

Ajanjakso

96 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

48 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

48 tunti/tunnit

48 tunti/tunnit

48 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

96 tunti/tunnit

Tulos

3.3 mg/l

8.2 mg/l

8.6 mg/l

12 mg/l

13.3 mg/l

13.4 mg/l

1983 mg/l

100 mg/l

1730 mg/l

1910 mg/l

1940 mg/l

2.93 mg/l

2.97 mg/l

7.2 mg/l

4.2 mg/l

9.09 mg/l

9.6 mg/l

13. Jätteiden käsittely

Ei saa päästää viemäriin tai vesistöihin.
Hävitä kaikkien kansallisten ja paikallisten määräysten mukaisesti.

Ongelmajäte : Tuotteen luokitus voi täyttää ongelmajätteen kriteerit.

14. Kuljetustiedot

Kuljettaminen käyttäjän tiloissa kuljeta aina suljetuissa astioissa, jotka ovat pystyasennossa ja kiinnitettynä. Varmista, että tuotetta kuljettavat henkilöt tietävät miten toimia onnettomuus- ja vuototilanteissa.

Maitse - maanteitse/rautateitse

YK - numero : UN1263

Kuljetusasiakirjan nimi : MAALIN LIITTYVÄ MATERIAALI

Erityislauseke 640 : H

ADR/RID-luokka : 3

Pakkausryhmä : III

ADR/RID-etiketti :

Meritse

YK - numero : UN1263

Oikea tekninen nimi : MAALIN LIITTYVÄ MATERIAALI

Erityismääräyksiä : Ei saatavilla.

IMDG-luokka : 3
 Pakkausryhmä : III
 IMDG-etiketti :

Merta saastuttava aine : Ei.

Ilmateitse

YK - numero : UN1263
 Oikea tekninen nimi : MAALIN LIITTYVÄ MATERIAALI
 Erityismääräyksiä : Ei saatavilla.
 ICAO/IATA-luokitus : 3
 Pakkausryhmä : III

"Viskositeettipoikkeus"-ehdot eivät koske lentokuljetuksia.

ICAO/IATA-etiketti :

Sisävesitse

YK - numero : UN1263
 Oikea tekninen nimi : MAALIN LIITTYVÄ MATERIAALI
 ADN - luokitus : 3
 Pakkausryhmä : III
 ADN - etiketti :

15. Kemikaaleja koskevat määräykset

EU-määräykset : Tämä tuote luokitellaan ja merkitään direktiivin 1999/45/EY mukaan seuraavasti:

Varoitusmerkki/merkit :

Haitallinen

R -lausekkeet : R10- Syttyvä.
 R20/21/22- Terveydelle haitallista hengitettynä, joutuessaan iholle ja nieltynä.
 R37/38- Ärsyttää hengityselimiä ja ihoa.
 R41- Vakavan silmävaurion vaara.

S-lausekkeet : S26- Roiskeet silmistä huuhteltava välittömästi runsaalla vedellä (15 minuutin ajan) ja mentävä lääkäriin.
 S36/37/39- Käytettävä sopivaa suojavaatetusta, suojakäsineitä ja silmien- tai kasvonsuojainta.

Sisältää : Ksyleeni

Teollisuuskäyttö : Tässä käyttöturvallisuustiedotteessa oleva tieto ei kata käyttäjän omia työkohteen riskinarviointeja, joita edellytetään muussa terveys- ja turvallisuuslainsäädännössä. Tuotetta käytettäessä on noudatettava kansallisia työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön vaatimuksia.

16. Muut tiedot

CEPE-luokitus : 1
Kohdissa 2 ja 3 mainittujen R-lausekkeiden koko teksti - Suomi : R11- Helposti syttyvä.
 R10- Syttyvä.
 R20- Terveydelle haitallista hengitettynä.
 R20/21- Terveydelle haitallista hengitettynä ja joutuessaan iholle.
 R20/21/22- Terveydelle haitallista hengitettynä, joutuessaan iholle ja nieltynä.
 R22- Terveydelle haitallista nieltynä.
 R34- Syövyttävää.
 R36/38- Ärsyttää silmiä ja ihoa.
 R37/38- Ärsyttää hengityselimiä ja ihoa.
 R38- Ärsyttää ihoa.

R41- Vakavan silmävaurion vaara.

R67- Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

Tämän käyttöturvallisuustiedotteen sisältämät tiedot täyttävät EU:n direktiivin 91/155/EEC ja siihen tehtyjen muutosten vaatimukset.

Julkaisupäivä

: 2/17/2006.

Huomautus lukijalle

Tämän käyttöturvallisuustiedotteen tiedot perustuvat tähänhetkiseen tietämykseemme sekä voimassaolevaan lainsäädäntöön. Tuotetta ei saa käyttää muuhun kuin osassa 1 määritettyyn tarkoitukseen ilman etukäteen saatuja kirjallisia käsittelyohjeita. Käyttäjä on aina vastuussa paikallisten määräysten ja lainsäädännön vaatimusten täyttämiseen tarvittavista toimenpiteistä. Tämän käyttöturvallisuustiedotteen tiedot on tarkoitettu tuotteen turvallisuusvaatimusten kuvaukseksi eikä niitä tule pitää tuotteen ominaisuuksien takuuna.

Versio

4

Sivu: 6/6